

תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 6

ביאור על הנ"ל

ביאור על האמור לעיל

ה"מצוות" של הקב"ה עצמו הן המשכת אור אין סוף אל תוך הספירות: המוחין הם ה"תפילין", והאור שנכנס לתוכם הוא ה"הנחה" שלהן. מצוותיו של האדם ממשיות את האור הזה אל אצילות, ואילו ביטול הרצון ואהבת ה' ללא גבול ממשיכים למטה את רצון כל הרצונות עצמו, את ה"גולה" שעל ראש המנורה של זכריה.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/6/

הנקודה

ה"מצוות" של הקב"ה עצמו הן המשכת אור אין סוף אל תוך הספירות: המוחין הם ה"תפילין", והאור שנכנס לתוכם הוא ה"הנחה" שלהן. מצוותיו של האדם ממשיכות את האור הזה אל אצילות, ואילו ביטול הרצון ואהבת ה' ללא גבול ממשיכים למטה את רצון כל הרצונות עצמו, את ה"גולה" שעל ראש המנורה של זכריה.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

בביאור הפסוק "כי עמך מקור חיים", שואל המאמר מה פירוש הדבר שהקב"ה מניח תפילין, מתעטף בציצית ומתפלל. אצילות אינה נחשבת כלל לעומת אור אין סוף, והוא מגיע אליה רק באמצעות הקו וריבוי הצמצומים; המשכה זו היא ה"מצווה" של הקב"ה. כמו בתפילין של אדם, יש כאן את החפץ עצמו — ארבעת המוחין — ואת הפעולה: התלבשות אור אין סוף בתוכם. אדמו"ר הזקן שואל כיצד ייתכן שה"חפץ" יתקיים למעלה, במקום שבו הכול בא מהקב"ה, ומשיב על פי פתח אליהו: רק האור של המוחין דגדלות מסתלק, ולכלים יש שורש משלהם, ולכן הם נותרים "כגופא בלא נשמתא". שתי המשמעויות של "הקדוש ברוך הוא" — אור אין סוף, או ז"א — נכונות. הצדיקים מוסיפים אור באצילות, והאור הזה מאפשר לבינונים לברר את הנוגה. אחר כך נדרש הפסוק "המשפילי לראות בשמים ובארץ" בשתי דרכים: הקב"ה נכנס בז"א ובנוקבא באמצעות המצוות; ואהבה ללא גבול ("שמים") וביטול הרצון ("ארץ") ממשיכים את הכתר, ה"גולה" של זכריה, מן העצמות עצמה. משום כך קריאת שמע קודמת למצוות, וכך מתקיים "באורך נראה אור".

מבנה

1	מצוותיו של הקב"ה: ירידת אור אין סוף	¶1-4
תרי"ג המצוות הן נתיבות בז"א; ה"תפילין" של הקב"ה הן אור אין סוף המתלבש בחכמה ובמוחין, והצדקה שלו היא המשכת החסד.		
2	החפץ והפעולה	¶5-7
כשם שהתפילין נעשות מצווה רק כאשר מניחים אותן, כך המוחין שלמעלה נשלמים כשאור אין סוף נכנס לתוכם.		
3	כיצד ה"תפילין" מתקיימות למעלה	¶8-12
על פי פתח אליהו: רק המוחין דגדלות מסתלקים, ולכלים יש שורש משלהם, ולכן הם נותרים "כגופא בלא נשמתא".		
4	התורה והתפילה של הקב"ה ושתי המשמעויות	¶13
".הקדוש ברוך הוא" הוא אור אין סוף או ז"א; שתי המשמעויות נכונות, כפי שעולה מן הביטויים "מצוותי" ו"מצוות הוי"י".		
5	צדיקים ובינונים	¶14-15
הצדיקים מוסיפים אור באצילות; האור הזה מאפשר לבינונים לברר את הרע שבנוגה, ולכן הכוונה אחת.		
6	"המשפילי לראות": המשמעות הראשונה	¶16-18
אורו של הקב"ה נכנס בז"א ובנוקבא ומעורר את הספירות מ"שינה"; לאחר מכן ישראל מתברכים ונחשבים בעלי חשיבות.		

7	המנורה של זכריה	¶19-21
	הגולה היא כתר (עתיק), הצינורות הם המדות שלמעלה מן השכל, ושני הזיתים הם המזלין שמהם נמשך השמן על ידי כתישה – בירור הגולה. הניצוצות.	
8	ביטול הרצון	¶22-24
	המצוות מבררות את ניצוצות הנוגה, אך הנחת הרצון האישי ממשיכה את הגולה עצמה, שלמעלה מן השכל.	
9	"המשפילי לראות": המשמעות השנייה	¶25
	"שמים" (אהבה ללא גבול) ו"ארץ" (ביטול הרצון) ממשיכים את הכתר לאצילות, לפני שהמצוות ממשיכות אור לתוך הכלים; לכן קריאת שמע קודמת.	
10	"כי עמך מקור חיים"	¶26-27
	מקורו של כל עולם הוא רק בחינת ה"עמך" הכפופה של העולם שמעליו, אבל עבודת האדם ממשיכה אור נוסף מן העצמות ("אורך"), וישראל "נראים".	

מושגים

התפילין של הקב"ה התקשרות אור אין סוף והתלבשותו בחכמה ובמוחין, בדומה לאדם המניח תפילין.	הגולה שעל ראשה הגולה על ראשה של זכריה: כתר (עתיק) של אצילות, הנמשך ממלכות דאדם קדמון, מעטר את המוחין וגם מקבל אור נוסף מלמעלה.
כגוף בלי נשמה כלי הספירות לאחר שהאור של המוחין דגדלות הסתלק: הם עדיין קיימים מכוח השורש שלהם, אך נחשבים כאין לעומת מצבם כשהם מוארים.	ביטול הרצון הנחת כל הרצונות האישיים מפני רצון ה' בלבד; הדבר מתקשר לרצון כל הרצונות ונקרא "ארץ".
מוחין דגדלות ומוחין דקטנות מוחין דגדלות ומוחין דקטנות מוארים של השכל האלוקי; הסתלקות המוחין דגדלות נמשלת לשינה.	רצון כל הרצונות מקורם של כל הרצונות האלוקיים הפרטיים, שורשן של תרי"ג המצוות.
	קליפת נוגה הקליפה הממוצעת, המעורבת משוב ורע, שממנה באים החומרים הגשמיים של המצוות, ואת ניצוצותיה המצוות מבררות.

קטע 1 • 11-4

מצוותיו של הקב"ה: ירידת אור אין סוף

1 ביאור על הניל¹

ביאור על האמור לעיל.

כותרת קצרה זו מציינת שהמאמר הוא ביאור נוסף לתורה שלפניו בתורה אור, מקץ. הדברים הבאים מפתחים ביתר פירוט את הרעיונות שבמאמר הקודם.

2 ביאור הדברים ע"פ כי עמך מקור חיים². ענין תרי"ג מצות הן תרי"ג ארחין שבגולגלתא³ דז"א ושרשן מחד ארחא דא"א. והענין דכל המצות נק' מצות הוי"ה⁴ הקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ומתפלל.⁵

ביאור העניין על פי [הפסוק]: "כי עמך מקור חיים". תרי"ג המצוות הן תרי"ג ארחין שבגולגלתא דז"א, ושרשן מארחא חדא דא"א. והעניין הוא שכל המצוות נקראות "מצוות הוי"ה": הקדוש ברוך הוא מניח תפילין, מתעטף בציצית ומתפלל.

המאמר מבוסס על הפסוק "כי עמך מקור חיים" (תהילים לו, י). הוזהר מלמד שתרי"ג המצוות מקבילות לתרי"ג "ארחין" שבראש (גולגלתא) של ז"א, תצורת המדות האלוניות, ושרשן בארחא חדא של א"א, התצורה העליונה של הרצון האלוני. חז"ל אומרים שהקב"ה עצמו "מניח תפילין", "מתעטף בציצית" ו"מתפלל"; המאמר בא להסביר מה פירוש הדבר שהמצוות הן המצוות של הקב"ה עצמו.

3 וביאור הענין הוא להיות כי ידוע דאין ערוך כלל האצ"י לגבי עצמות אוא"ס ב"ה וכלא ממש חשיכי קמיה ית'.

ביאור העניין הוא, כידוע שאין ערוך כלל לאצילות ביחס לעצמות אור אין סוף ברוך הוא, והכול נחשב ממש כאין לפניו ית'.

גם אצילות, הגבוהה שבעולמות, אינה נחשבת כלל לעומת עצמות אור אין סוף. בכך נפתח הקושי: כיצד אפשר להמשיך לתוכה אור נעלה? כל כך מאצילות?

ומקור האור הנמשך להם הוא רק מבחי" קו והארה לבד. וגם אח"כ עוד צמצומים רבים עד שיומשך האור בבחי' חכמה וחסד.

מקור האור הנמשך אליהם הוא רק מבחינת קו והארה בלבד. וגם לאחר מכן יש צמצומים רבים נוספים, עד שהאור נמשך בבחינת חכמה וחסד.

מה שמגיע לאצילות הוא רק הקו, הארה דקה מאור אין סוף; וגם הוא עובר צמצומים רבים נוספים לפני שהוא מופיע כחכמה וחסד. הירידה עצומה, והמאמר יזהר אותה עם ה"מצוות" של הקב"ה.

4 והוא הנקי בחיי שערות. אבא יונק ממזלא⁶ שבחיי השערה הוא המשכה בדילוג הערך. וכדי שיהיה הירידה הגדולה והשפלה זו זהו נקי מצות הוי"ה שהקב"ה מקיים המצות.

וזה נקרא בחינת שערות. "אבא יונק ממזלא", כי בחינת השערה היא המשכה בדילוג הערך. והירידה והשפלות הגדולה הזאת היא הנקראת "מצוות הוי"ה", כלומר שהקדוש ברוך הוא מקיים את המצוות

בקבלה, "שערות" מסמלות ערוץ המעביר רק עקבה קלושה מן המקור, כמו שערה הצומחת מן הראש אך מקבלת ממנו חיות מועטה בלבד. "אבא [חכמה] יונק ממזלא" — שערות הזקן של א"א — מפני שהשפע מהמדרגה שלמעלה מחכמה אל חכמה צריך לדלג על פער עצום. ירידה גדולה זו היא כוונתנו באמירה שהקב"ה "מקיים את המצוות".

היינו שמניח תפילין ר"ל ההמשכה להיות אוא"ס מתלבש בחכמה.⁷ ותפילין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה. ולכן מה כתיב בהו כי מי גוי גדול^{8,9} כו'.

כלומר, כשאומרים שהוא מניח תפילין, הכוונה היא להמשכה שבה אור אין סוף מתלבש בחכמה. "תפילין" הוא לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה. לכן מה כתוב בהן? "כי מי גוי גדול..."

"הנחת תפילין" של הקב"ה היא התלבשות אור אין סוף בחכמה. המילה "תפילין" קשורה להתקשרות ולהתחברות, לקשר שבין העליון לתחתון. לכן התפילין של הקב"ה כוללות שבח לישראל: "כי מי גוי גדול..." (דברים ד, ז).

שעיקר השפעת החכמה הוא בשביל נש"י¹⁰ כמשי"ת לקמן בס"ד. ומצות צדקה שלו ית' הוא ההמשכה בבחי' חסד להיות עולם חסד יבנה.¹¹

שהרי עיקר השפעת החכמה הוא בשביל נשמות ישראל, כפי שיוסבר להלן בעזרת ה'. ומצות הצדקה שלו ית' היא ההמשכה בבחינת חסד, כדי ש"עולם חסד יבנה", כלשון הפסוק.

השפע של חכמה מיועד בסופו של דבר לנשמות ישראל, נקודה שהאמר מבטיח לפתח בהמשך. "מצות הצדקה" של הקב"ה היא המשכת חסד, כדי ש"עולם חסד יבנה", כלשון הפסוק.

קטע 2 • 51-7

החפץ והפעולה

5 והנה כמו ע"ד דוגמא בקיום המצות באדם. הנה יש בזה שני דברים. הא' המצוה בפ"ע קודם שיעשה אותה האדם

, והנה, כמשל לקיום המצוות אצל האדם, יש בזה שני דברים. הראשון הוא המצווה עצמה, קודם שהאדם מקיים אותה

כעת עובר אדמו"ר הזקן למשל מהאדם. בכל מצווה שאדם מקיים אפשר להבחין בשני שלבים; הראשון הוא חפץ המצווה כפי שהוא קיים לפני שהוא משתמש בו

כמו התפילין עצמם או הציצית. והבי' כשהאדם עושה את המצוה ומקיימה דהיינו שמניח התפילין ומתעטף בציצית.

כמו התפילין עצמן או הציצית. והשני הוא כשהאדם עושה את המצוה ומקיים אותה, כלומר כשהוא מניח תפילין ומתעטף בציצית.

השלב הראשון הוא החפץ עצמו, כגון תפילין או ציצית. השלב השני הוא מעשה המצווה: הנחת התפילין או ההתעטפות בציצית.

6 וזהו העיקר וגמר מעשה המצוה שאז תהיה מצוה כי בלתי ההנחה של התפילין על הראש והיד.

וזהו העיקר והשלמת מעשה המצווה, שרק אז היא נעשית מצווה; שהרי בלי הנחת התפילין על הראש ועל היד

המעשה הוא שמשלים את המצווה. בלי הנחת תפילין על הראש ועל היד אין מצווה.

הגם שכתובים הדי' פרשיות בטוב. ויש בהם קדושה. עכ"ז אין בזה עדיין גילוי רצה"ע עד שיניחם האדם בראשו וזרועו.

אף שארבע הפרשיות כתובות היטב ויש בהן קדושה, בכל זאת עדיין אין בכך גילוי של רצון העליון, עד שהאדם מניח אותן על ראשו ועל זרועו.

תפילין שנכתבו כראוי הן קדושות גם כשהן מונחות בקופסה על המדף. אך רצון העליון מתגלה רק כשהודי מניח אותן, ולכן קדושת החפץ לבדה עדיין אינה גילוי רצון ה' שהמצווה מביאה.

7 ועדיין יובן למעלה התפילין עצמם הן בחי' ד' מוחין חכמה וכינה ודעת המתחלק לחי'ג זהו בחי' א'.

ובדומה לכך יובן למעלה: התפילין עצמם הם בחינת ארבעת המוחין — חכמה, בינה ודעת, המתחלקת לחסד ולגבורה. וזהו הבחינה הראשונה.

כשמדובר למעלה, "התפילין עצמם" הם ארבעת המוחין, הכוחות השכליים של חכמה, בינה ודעת, כאשר הדעת מתחלקת לצד החסד ולצד הגבורה. (גם בתפילין של ראש הגשמיות יש ארבעה בתים.) אלו הם השלב הראשון, "חפץ" המצווה.

אך העיקר הוא כשהקב"ה מניח התפילין דהיינו התלבשות אוא"ס בחכמה וזהו גמר מצותן משא"כ הדי' מוחין מצד עצמן אין ערוך כלל לכשהקב"ה מניח אותן.

אבל העיקר הוא כשהקב"ה מניח תפילין, כלומר, כשאור אין סוף מתלבש בחכמה; בכך מסתיימת המצווה. לעומת זאת, אין שום ערך לארבעת המוחין כשהם לעצמם לעומת המצב שבו הקב"ה מניח אותם.

"הקב"ה מניח תפילין" פירושו שאור אין סוף מתלבש במוחין הללו, ובכך המצווה מגיעה לשלמותה. כשם שתפילין שמניחים אותן עולות לאין ערוך על תפילין המונחות על מדף, כך המוחין שאור אין סוף נמצא בהם אינם בערך כלל למוחין כשהם לעצמם.

קטע 3 • 81-12

כיצד ה"תפילין" מתקיימות למעלה

8 וכמו למטה שהמצוה הוא כשמניחין התפלין כנ"ל. אך איך שייך בנמשל לומר כן בשלמא במשל התפלין

וכשם שלמטה המצווה היא הנחת התפילין, כאמור לעיל, כך גם כאן. אבל כיצד אפשר לומר כך בנמשל? במשל מובן הדבר: התפילין

אדמו"ר הזקן מקשה על המשל. למטה המצווה היא מעשה הנחת התפילין, אך האם אפשר להבחין הבחנה דומה גם למעלה

יש להן מציאות חוץ מאדם ע"כ גם קודם שהניחם האדם יש להן מציאות ולהיות דבר שבקדושה אבל למעלה הרי ממך הכל כתיב.¹²

יש להן מציאות מחוץ לאדם; לכן יש להן מציאות והן חפץ שבקדושה גם לפני שהאדם מניח אותן. אבל למעלה נאמר: "כי ממך הכול".

התפילין הגשמיות קיימות בנפרד מן האדם, ולכן הן יכולות להיות חפץ שבקדושה עוד לפני שהוא מניח אותן. אבל למעלה נאמר: "כי ממך הכול" — למוחין אין מציאות עצמאית, בנפרד מן האור הבא מהי

9 והתהוות החכמה הוא ממנו ית'. והוא היודע והוא הדיעה^{13,14} כו'. אי"כ איך יצויר התפלין למעלה קודם ההנחה.

התהוות החכמה היא ממנו יתברך, והוא היודע והוא הדעה וכו'. אם כן, כיצד ייתכן שהתפילין קיימות למעלה לפני ההנחה?

החכמה עצמה מתהווה מהי, וכפי שכתב הרמב"ם, ה' הוא היודע והוא הידוע והוא הדעה", והוא אחד עם ידיעתו. אם כן, כיצד ייתכן שיש "תפילין" אלוקיות הקיימות לפני שה' מניח אותן?

אבל הענין ע"פ מ"ש במאמר דפתח אליהו¹⁵ וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא¹⁶ כו'. דקשה כנ"ל איך יש להם מציאות אפי' כגופא כו'

אלא העניין הוא על פי הנאמר במאמר "פתח אליהו": "וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא וכו'". והדבר קשה, כפי שנאמר לעיל: כיצד יש להן מציאות כלשהי, אפילו כגוף וכו'?

התשובה תבאר על פי "פתח אליהו", תפילתו של אליהו בתיקוני זוהר, שבה נאמר שכאשר ה' מסתלק מהספירות הן נשארות "כגוף בלי נשמה". אך מתעוררת אותה שאלה: כיצד הספירות יכולות להישאר בכלל, אפילו כגוף, בלעדיו?

בשלמא באדם הגוף יש לו מציאות בפ"ע שאין התהוותו מהנשמה כ"א מטפות או"א כו'. מה שאין כן למעלה הרי ממך הכל.

באדם הדבר מובן: לגוף יש מציאות משל עצמו, שכן התהוותו אינה מהנשמה אלא מטיפות האב והאם וכו'. אבל למעלה אין באדם הגוף קיים בפני עצמו, משום שהוא נוצר מההורים ולא מהנשמה. אך למעלה הכול בא מה', ולכן לא ברור כיצד דבר כלשהו יכול להישאר לאחר שאורו מסתלק.

10 וא"כ כד אנת תסתלק כו'. איך יש שום מציאות להן. אך התירוץ דפ"י תסתלק אין ר"ל הסתלקות לגמרי רק הסתלקות מוחין דגדלות. ונשאר מוחין דקטנות כמו באדם כשישן.

אם כן, כאשר אתה מסתלק וכו', כיצד יש להן מציאות כלשהי? אלא התשובה היא ש"תסתלק" אינו פירושו הסתלקות מוחלטת, אלא הסתלקות המוחין דגדלות, ואילו המוחין דקטנות נשארים, כמו אצל אדם בזמן השינה.

התשובה היא ש"מסתלק" אינו פירושו הסתלקות מוחלטת. מסתלקים רק המוחין דגדלות, ואילו המוחין דקטנות נשארים, כמו אצל אדם ישן שנותרת בו מידה מצומצמת של מודעות, אף ששכלו במלואו אינו פעיל.

וגם כי הכלים הנק' גופא יש להן שרש בפ"ע מאו"א"ס היינו מבחי' מטי ולא מטי. רק שאח"כ מתלבש בהן האור ששרשו למעלה מבחי' זו והתלבשותו כנשמתא בגופא.

וכן, לכלים הנקראים "גוף" יש שורש משלהם באור אין סוף, היינו בבחינת מטי ולא מטי. אלא שלאחר מכן מתלבש בהם אור ששרשו למעלה מבחינה זו, והתלבשותו היא כנשמה בגוף.

לכלים, הנקראים "גוף", יש שורש משלהם באור אין סוף, בבחינה הנקראת "מטי ולא מטי", הנוגעת במקור הכלים אך אינה נכנסת לתוכו ממש. לאחר מכן מתלבש בהם אור גבוה יותר, כנשמה בגוף; אולם הכלים עצמם קיימים מכוח שורשם שלהם.

11 ויש בזה קטנות וגדלות. ע"כ גם בהסתלק המוחין דגדלות אשתארו הכלים כגופא שהרי יש להן שרש בפ"ע

;ובעניין זה יש קטנות וגדלות. לכן, גם כשהמוחין דגדלות מסתלקים, הכלים נשארים כגוף, שהרי יש להם שורש משלהם

הכלים יכולים להיות במצב של קטנות או של גדלות. מכיוון שיש להם שורש משלהם, הם נשארים כגוף גם כשהמוחין דגדלות מסתלקים מהם.

רק לפי שאין ערוך בחי' זו לגבי הבחינה כשהאור ומוחין דגדלות מאיר בהן. לכך נק' כגופא בלא נשמתא.

אלא שמכיוון שאין ערך לבחינה זו לעומת הבחינה שבה האור והמוחין דגדלות מאירים בהם, לכן הם נקראים "כגוף בלא נשמתא".

הם נקראים "גוף בלי נשמה" לא מפני שהם חסרי חיות, אלא מפני שמצבם בלי האור הבשל אינו בערך כלל למצבם כשהאור הזה מאיר בהם.

12 ועדי"ז יובן בענין הקב"ה מניח תפילין היינו תוספת אור בבחי' חכמה ומוחין גדולים עד שהן בולטים על הראש והכלי

ובדומה לכך יובן העניין של "הקב"ה מניח תפילין": הכוונה לתוספת אור בבחינת חכמה ולמוחין גדולים, עד שהם בולטים על הראש ועל הכלי;

כך גם "ה' מניח תפילין" פירושו תוספת אור בחכמה ומוחין גדולים, בעוצמה כזו שהם "בולטים על הראש", כשם שהתפילין בולטות על ראשו של אדם.

משא"כ התפילין מצד עצמם יש להם ג"כ מציאות ע"ד כגופא בלא נשמתא וכן בשאר כל המצוות יובן כן.

ואילו לתפילין עצמן יש גם מציאות, בדומה ל"כגוף בלא נשמתא". וכך יש להבין גם את שאר המצוות.

"התפילין עצמם" מקבילים לכלים הקיימים כגוף בלי נשמה. אותו עיקרון חל גם על כל המצוות של ה': יש כלי קיים, ונוסף עליו אור המתלבש בו.

קטע 4 • 131

התורה והתפילה של הקב"ה ושתי המשמעויות

13 והקב"ה יושב ועוסק בתורה¹⁷ הוא המשכת אותיות מבחי' שמו הגדול כו'. והקב"ה מתפלל יה"ר¹⁸ כו'.

ו"הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בתורה": זו המשכת אותיות מבחינת שמו הגדול... ו"הקדוש ברוך הוא מתפלל: יהי רצון..."

חז"ל אומרים שהקב"ה "יושב ועוסק בתורה": פירוש הדבר הוא המשכת האותיות משמו הגדול. הם אומרים גם שהקב"ה מתפלל: "יהי רצון מלפניי שיכבשו רחמי את כעסי".

שיומשכו מדות דא"א בז"א כו'. ורב חסד¹⁹ כו'. ויש פי' אחר דהקב"ה ר"ל ז"א דאצי".

שיומשכו מדות דאריך אנפין בז"א... ו"רב חסד..." יש פירוש נוסף: "הקדוש ברוך הוא" פירושו ז"א דאצילות.

תפילתו של הקב"ה פירושה שמדויתו של אריך אנפין, הרחמים העליונים כגון "רב חסד", יימשכו לז"א. לפי פירוש שני, "הקדוש ברוך הוא" מתייחס לז"א דאצילות עצמו.

והתפילין הן מוחין מאו"א²⁰ הנמשכים לו²¹ וא"כ הם למעלה ממנו. וא"ש לפ"ז ביותר בענין הקב"ה מתפלל שיכבשו רחמי כו'

והתפילין הן המוחין מאבא ואמא שנמשכים אליו, ואם כן, הם למעלה ממנו. לפי זה מובן ביתר שאת העניין שהקדוש ברוך הוא מתפלל "שיכבשו רחמי..."

לפי הפירוש השני, התפילין הן המוחין שז"א מקבל מאבא ואמא, והם למעלה ממנו. הדבר מתאים עוד יותר לתפילת הקב"ה, שכן אדם מתפלל על דבר שנמצא למעלה ממנו.

שיומשכו לו מדות דא"א כו' (ובי פירושים הנ"ל²² בענין קוב"ה נתבאר בפירוש הזהר בענין קוב"ה אתי לאשתעשע בגי' כו' ושני הפירושים אמת והוא

שיומשכו אליו מדות דאריך אנפין... (שני הפירושים הנזכרים בענין הקב"ה מבוארים בפירוש הזהר על הענין של [כלומר] "הקב"ה בא להשתעשע בגן עדן...". שני הפירושים נכונים, ו

לפי פירוש זה, תפילת הקב"ה היא שמדות אריך אנפין יימשכו לו"א. הערת סוגריים מציינת ששני הפירושים נדונים גם בפירוש על לשון הזהר "הקב"ה בא להשתעשע בגן עדן", ושניהם נכונים.

כמ"ש במ"א שיש בחי' מצותי של המאציל²³ ית' עצמו ובחי' מצות הוי"ה דו"א דאצי' וכו' דאצי' בוי"א המצות הן המשכה שלמעלה ממנו משא"כ למעלה יותר בא"ס ב"ה מצותי הן המשכות ממנו לשרשי הכלים כו' ודי לחכימא)

כמו שמבואר במקום אחר, שיש בחינת "מצוותי" של המאציל עצמו יתברך, ובחינת "מצוות הוי"ה" של ז"א דאצילות. וכו' דאצי' שבז"א המצוות הן המשכה שלמעלה ממנו; ואילו למעלה יותר, באין סוף ברוך הוא, "מצוותי" הן המשכות ממנו לשרשי הכלים... (הכלים... והמשכיל יבין)

מבחינים בין שתי רמות של מצוות אלוקיות: "מצוותי", של המאציל עצמו, ו"מצוות הוי"ה", של ז"א. עבור ז"א, מצווה היא אור הנמשך מלמעלה ממנו; ואילו אצל אין סוף, "מצוותי" הן האור שהוא ממשיך מעצמו אל שורשי הכלים.

וזהו שנק' המצות דרך הוי"ה²⁴ וארחות הוי"ה²⁵ שהם כמו עד"מ דרך ושביל שבהן נמשך אוא"ס ב"ה להתלבש באצי' וכל המשכה הוא עי" שם הוי"ה כנודע:

וזהו הטעם שהמצוות נקראות "דרך הוי"ה" ו"ארחות הוי"ה": הן כמו דרך ושביל שעל ידם אור אין סוף ברוך הוא נמשך להתלבש באצילות; וכל המשכה היא על ידי שם הוי", כידוע.

לכן הכתוב מכנה את המצוות "דרך הוי"ה" ו"ארחות הוי"ה". הן הדרך שבה אור אין סוף נמשך להתלבש באצילות, וכל המשכה כזאת עוברת דרך שם הוי", שפירושו הבאה לידי הווייה.

קטע 5 • 14-15

צדיקים ובינונים

14 והנה עיקר הכוונה במעשה המצות למטה באדם הוא שע"י נמשך כן למעלה להיות הקב"ה מקיים המצות ע"ד הנ"ל וזהו הנק' להוסיף אור באצילות.

והנה, הכוונה העיקרית בקיום המצוות למטה על ידי האדם היא שעל ידי כך תימשך אותה המשכה למעלה, כך שהקב"ה יקיים את המצוות כפי שהוסבר לעיל; וזה נקרא "להוסיף אור באצילות".

מטרת המצוות שאדם מקיים למטה היא להביא לכך שהקב"ה יקיים את "מצוותיו" למעלה, כלומר להוסיף את האור שתואר קודם. בלשון הקבלה זה נקרא "להוסיף אור באצילות".

אך זהו דוקא בצדיקים שאין רע בנר"נ שלהם כלל. אבל בכינונים עיקר הכוונה במצוה שלהם צ"ל לברר הנר"נ שלהם²⁶ עיי"ז.

אך הדבר אמור דווקא בצדיקים, שאין בנפש, ברוח ובנשמה שלהם רע כלל. אבל אצל בינונים, עיקר הכוונה במצוה שלהם צריכה להיות בירור הנפש, הרוח והנשמה שלהם באמצעותה.

מטרה זו מתקיימת במלואה אצל צדיקים, שאין בנפש, ברוח ובנשמה שלהם שום רע. אצל בינונים, האנשים ה"בינוניים" המתוארים בתנ"א, שעדיין מתמודדים עם הרע, מטרתן העיקרית של המצוות היא לברר את נפשם שלהם.

15 ויש להבין בזה דהלא המצוה אחת היא בין לצדיקים בין לכינונים כי התפלין דמשה ואהרן הם ד' פרשיות דתפלין שלנו²⁷ ממש ואיך ישתנה עיקר הכוונה כ"כ.

אך יש להבין זאת: הרי המצוה אחת היא לצדיקים ולבינונים. התפלין של משה ואהרן הן ממש ארבע הפרשיות שבתפלין? שלנו. כיצד, אם כן, יכולה הכוונה העיקרית להשתנות כל כך?

אדמו"ר הזקן מקשה על מה שנאמר קודם. המצוה זהה לכולם: בתפלין של משה ואהרן היו ארבע פרשיות תורה כמו בתפלין שלנו, אז כיצד יכולה מטרתה העיקרית להיות שונה כל כך אצל צדיק ואצל בינוני?

אך הענין הוא דבאמת הכל כוונה אחת היא. שבהיות הוספת האור באצ"י ע"י מצות הצדיקים. אזי ממילא יש כח לברר הרע מנוגה דבי"ע כו'.

אך הענין הוא שבאמת הכוונה אחת היא. כאשר מתווסף אור באצילות על ידי מצוות הצדיקים, ממילא יש כוח לברר את הרע... מקליפת נוגה שבבי"ע

התשובה היא שלמעשה מדובר בכוונה אחת. כאשר מצוות הצדיקים מוסיפות אור באצילות, האור הנוסף עצמו מעניק את הכוח לברר את הרע המעורב בקליפת נוגה — הקליפה המאירה של העולמות התחתונים, שאינה קדושה גמורה ואינה רוע גמור, ושכירורה הוא משימתו של הבינוני.

קטע 6 • 161-18

המשפילי לראות: המשמעות הראשונה

16 וזהו ענין המשפילי לראות בשמים ובארץ²⁸ כפי הראשון. שנשפל להתלבש בתוך בחי' שמים וארץ. שהן ז"א ונוק' כי

וזהו ענין "המשפילי לראות בשמים ובארץ", לפי הפירוש הראשון: שהוא משפיל את עצמו להתלבש בכחינת שמים וארץ, שהם ז"א ונוקבא. כי

הפסוק "המשפילי לראות בשמים ובארץ" (תהילים קיג, ו) מתפרש כתיאור של המצוות האלוניות: הקב"ה משפיל את עצמו להתלבש ב"שמים וארץ". לפי הפירוש הראשון, אלה הם ז"א ונוקבא, המכונים הזכרי והנקבי שבאצילות.

הנה רם על כל²⁹ כוי וכחי כד אנת תסתלק מינייהו³⁰ מהכלים דע"ס. דהיינו כמו ענין השינה שהוא הסתלקות המוחין אל עצמות הנפש.

הנה, "רם על כל..." וישנה גם הבחינה של "כד אנת תסתלק מינייהו", מכלי עשר הספירות, שהיא דומה לשינה, שבה המוחין מסתלקים אל עצם הנפש.

הקב"ה רם על כל", ולכן אורו יכול להסתלק מכלי עשר הספירות, מצב המתואר במילים "כד אנת תסתלק מינייהו". אדמו"ר הזקן משווה זאת לשינה, שבה המוחין של האדם מסתלקים אל עצם הנפש ואינם פועלים.

17 והגם שיש לו צירופי אותיות המחשבה בחלומות. הרי הוא רק מחשבה בלא חכמה רק בחי' הדמיון. מה שאין כן כאשר יקיץ מהשינה הנה יאיר השכל במחשבה.

ואף שבחלומות יש לו צירופי אותיות המחשבה, הרי זו מחשבה ללא חכמה, אלא רק בחינת דמיון. לעומת זאת, כאשר הוא מתעורר משנתו, השכל מאיר במחשבה.

בחלומות המוח עדיין מצרף את אותיות המחשבה, אך ללא חכמה — כדמיון בלבד. כאשר האדם מתעורר, השכל שוב מאיר במחשבתו.

ועד"ז יובן הנמשל שבחי' הסתלקות האור ומוחין דגדלות המלוכש בע"ס לבחי' העצמות אוא"ס אז הגילוי למטה נק' עד"מ בחי' שינה.

וכך יובן הנמשל: כאשר האור והמוחין דגדלות המלוכשים בעשר הספירות מסתלקים אל בחינת העצמות, אור אין סוף, הרי שהגילוי למטה נקרא, בדרך משל, בחינת שינה.

למעלה, כאשר האור והמוחין דגדלות מסתלקים מעשר הספירות וחוזרים אל עצמות אור אין סוף, הגילוי שנותר למטה דומה לשינה: הצורות נמשכות, אך ללא האור הפנימי האמיתי שלהן.

18 ועי"ז היה שליטה גם לעכו"ם מצרים ובבל. אבל ע"י התלבשות האור ומוחין דגדלות בע"ס. וזהו ענין הקב"ה מניח תפלין כוי כנ"ל.

ועל ידי כך הייתה שליטה גם לאומות עובדי האלילים, מצרים ובבל. אבל כאשר האור והמוחין דגדלות מתלבשים בעשר הספירות, וזהו ענין "הקב"ה מניח תפלין...", כפי שהוסבר לעיל

במצב "שינה" הזה יכלו גם האומות עובדות האלילים, מצרים ובבל, לשלוט, משום שהאור האלוקי לא התגלה במלוא עוצמתו. כאשר האור והמוחין דגדלות מתלבשים בספירות — וזה פירוש "הקב"ה מניח תפלין" — המצב משתנה.

והיינו פי' המשפילי להתלבש בתוך שמים וארץ. הנה עז"נ השקיפה ממעון קדשך מן השמים.³¹ ואז עי"ז וברך את עמך ישראל

והיינו פירוש "המשפילי" להתלבש בתוך שמים וארץ. ועל כך נאמר "השקיפה ממעון קדשך מן השמים", ואז, על ידי כך, "וברך את עמך ישראל",

זהו הקב"ה המשפיל את עצמו אל תוך "שמים וארץ", שעל כך מתפלל משה: "השקיפה ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך ישראל" (דברים כו, טו). "השקיפה" של הקב"ה היא כניסת אורו לספירות, וממנה נובעת ברכת ישראל.

ע"ד באורך נראה אור³² שנראים לדבר חשוב כי המכוון בהשתלשלות העולמות הוא בשביל קיום התומ"צ:

על דרך "באורך נראה אור", שנראים לדבר חשוב; כי מטרת השתלשלות העולמות היא קיום התורה והמצוות

"באורך נראה אור" (תהילים לו, י) מתפרש כאן כך: ישראל "נראים" כדבר חשוב. הטעם הוא שכל השתלשלות העולמות נועדה לתורה ולמצוות שישראל מקיימים.

קטע 7 • 191-21

המנורה של זכריה

19 והנה להבין ענין פ"י השני בפסוק המשפילי לראות דהיינו שע"י שמים וארץ נעשה סבת השפלה זו. יש להקדים ענין מנורת זכריה וגלה על ראשה³³ כ"י.

כעת, כדי להבין את הפירוש השני של הפסוק "המשפילי לראות", כלומר שהשמיים והארץ הם הגורמים להשפלה זו, יש להקדים ולבאר את עניינה של מנורת זכריה: "וגולה על ראשה..."

לפי הפירוש השני של "המשפילי לראות על השמים ועל הארץ", "השמיים והארץ" הם הגורם להשפלה ה', ולא רק המקום שאליו היא מגיעה. כדי להסביר זאת, אדמו"ר הזקן מקדים ומבאר את חזונו של זכריה על מנורת זהב, שבה "גולה על ראשה" (זכריה 4:2)

כי הנה סדר ההשתלשלות וההמשכה מהמאציל לנאצלים הוא ע"י בחי' כתר שיש בו מבחי' תחתונה שבא"ס והוא בחי' עתיק.

סדר ההשתלשלות וההמשכה מן המאציל אל הנאצלים נעשה באמצעות בחינת כתר, שיש בה משהו מן הבחינה התחתונה שבאין סוף, והיא בחינת עתיק.

האור עובר מה', המאציל, אל העולמות הנאצלים באמצעות בחינת כתר. בכתר יש משהו מן הבחינה התחתונה של המדרגה שמעליו, והיבט זה נקרא עתיק, "העתיק".

והיינו דכמו שמל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה.³⁴ ונמצא שבחי' כתר דבריאה יש בו מבחי' תחתונה שבאצילות ממש.

כלומר, כשם שמלכות דאצילות נעשית עתיק לבריאה, כך בחינת כתר דבריאה כוללת משהו מן הבחינה התחתונה של אצילות עצמה,

לדוגמה, מלכות, הבחינה התחתונה של אצילות, נעשית עתיק — הכתר הפנימי — של העולם הבא, בריאה. לכן כתר דבריאה כולל את הבחינה התחתונה ממש של אצילות.

דהיינו מבחי' מלי דאצילות. כך מבחי' מלכות דא"ק (שנק' מלי דא"ס) נעשה עתיק וכתר לאצ"י וזהו הגולה שעל ראשה.

כלומר, את בחינת מלכות דאצילות. כך גם מבחינת מלכות דאדם קדמון, הנקראת מלכות דאין סוף, נעשים עתיק וכתר לאצילות; וזוהי "הגולה שעל ראשה".

בדומה לכך, מלכות דאדם קדמון, המדרגה הקדמונית שמעל אצילות ונקראת גם מלכות דאין סוף, נעשית העתיק והכתר של אצילות. זהו "הגולה שעל ראשה" של מנורת זכריה.

וכמ"ש גולת הכותרת³⁵ שכותרת ומקפת למעלה סביבות ראשה. וכך בחי' כתר הוא בחי' עטרה ומקיף על המוחין.

וכמו שכתוב "גולת הכותרת", שהיא מכתירה ומקיפה למעלה את ראשה. כך גם בחינת כתר היא כעטרה וכמקיף למוחין.

הביטוי "גולת הכותרת" (מלכים א' 7:41) מלמד שהגולה מונחת למעלה ומקיפה את הראש ככתר. בדומה לכך, כתר הוא כעטרה המקיפה את המוחין ואינו נמצא בתוכם.

ושבעה נרותיהם המדות דאצ"י ושבעה מוצקות לנרות הם ז"ת דעתיק יומין שהם בחי' מקור ההשפעה להמדות דאצ"י. לכן נק' מוצקות לנרות כו'.

"ושבעה נרותיהם המדות דאצילות, ו"שבעה מוצקות לנרות" הם שבע הספירות התחתונות של עתיק יומין, שהן מקור... ההשפעה למדות דאצילות. לכן הן נקראות "מוצקות לנרות".

שבעת נרות המנורה הם שבע המדות דאצילות, ו"שבעה מוצקות לנרות" הן שבע הספירות התחתונות של עתיק יומין, המשפיעות להן. כשם שצינורות מעבירים שמן אל המנורה, כך המדות העליונות האלה מספקות את ההשפעה למדות דאצילות.

20 וכמ"ש במ"א שיש ב' בחי' מדות. הא' המדות שלמטה מהשכל וההתבוננות ונק' טורי נהורא.

כפי שמוסבר במקום אחר, יש שתי בחינות של מדות. הראשונה היא המדות שמתחת לשכל ולהתבוננות, והן נקראות "טורי נהורא" — הרי אור.

יש שני סוגים של מדות. הסוג הראשון הוא מדות שנולדות מן השכל וההתבוננות: אהבה ויראה שאדם מגיע אליהן כשהוא מתבונן בגדולת ה'. הן נקראות "טורי נהורא", הרי אור, משום שהן מוארות על ידי ההבנה.

והב' המדות שלמעלה מהשכל והטעם המוכן ונק' אהבה רבה וטורי חשוכא ומדות אלו שלמעלה מהשכל נק' מוצקות למדות הנמשכים מהשכל הנק' נרות כו'.

השנייה היא המדות שלמעלה מן השכל ומן הטעם המוכן, והן נקראות "אהבה רבה" ו"טורי חשוכא" — הרי חושך. המדות... שלמעלה מן השכל נקראות "מוצקות" למדות הנמשכות מן השכל, הנקראות "נרות".

הסוג השני הוא מדות שלמעלה מן השכל ומן הטעם, כגון "אהבה רבה", והן נקראות "טורי חשוכא", הרי חושך, משום שהשכל אינו יכול להשיגן. המדות העליונות האלה הן ה"מוצקות" המזינות את המדות שנולדות מן השכל, שהן ה"נרות".

ושניי זיתי עליה³⁶ אי מימין הגלה כו' הם בחי' חוי"ב דע"י וגם הם בחי' ב' מזלות נוצר ונקה³⁷ שהם מקורות דחוי"ב דאצי".

"ושניים זיתים עליה, אחד מימין הגולה...": אלו בחינת חכמה ובינה דעתיק אנפין, והן גם בחינת שני המזלות "נוצר" ו"ונקה", שהם מקור חכמה ובינה דאצילות.

"שני הזיתים" שלצד הגולה (זכריה 4:3) הם חכמה ובינה דעתיק אנפין. הם גם שני ה"מזלות" הנקראים "נוצר" ו"ונקה", משלוש עשרה מידות הרחמים, שהם מקורות חכמה ובינה דאצילות.

21 והנה הזית הוא מר רק שמוציאין ממנו שמן ע"י כתישה. והיינו בחי' בירור רפ"ח ניצוצין ע"י אתכפייא ואתהפכא

הזית מר, אך מפיקים ממנו שמן על ידי כתישה. זוהי בחינת בירור רפ"ח ניצוצין באמצעות אתכפייא ואתהפכא [של הסטרא אחרא,

הזית מר, אך כתישתו מוציאה ממנו שמן. הדבר מסמל את בירור רפ"ח הניצוצין שנפלו בעולמות התחתונים, הנעשה על ידי אתכפייא של הסטרא אחרא ועל ידי הפיכתה לאלוקות — אתהפכא.

כמאמר כד אתכפייא סט"א³⁸ אסתלק יקרא דקוב"ה ומקור המשכת מ"ן ומ"ד שע"י הבירורים נמשך מבי מזלות הנ"ל.

כמאמר: "כד אתכפייא סטרא אחרא, אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא" — כאשר הסטרא אחרא נכפפת, כבודו של הקב"ה עולה [ומתגלית]. ומקור ההמשכה של מ"ן ומ"ד הוא בכך שעל ידי הבירורים נמשכת השפעה משני המזלות שהוזכרו לעיל

הזוהר אומר שכאשר הסטרא אחרא נכפפת, כבודו של הקב"ה עולה ומתגלה. בירורים אלה הם גם המקור להמשכת מ"ן, מים נוקבין — אתערותא דלתתא — ולמ"ד, מים דוכרין — השפעה מלמעלה; שניהם נמשכים משני המזלות

מזל ונקה הוא שרש כל המ"ן ומזל נוצר שרש המ"ד לכן הן הן ב' זיתים הנ"ל:

מזל "ונקה" הוא השורש לכל המ"ן, ומזל "נוצר" הוא שורש המ"ד. לכן הם עצמם שני הזיתים שהוזכרו לעיל

מזל "ונקה" הוא השורש לאתערותא דלתתא, ו"נוצר" הוא השורש להשפעה מלמעלה. לכן הם שני הזיתים, שהשמן המופק מהם בכתישה מזין את המנורה

קטע 8 • 221-24

ביטול הרצון

22 והנה עיקר סבת המשכת בחי' גולה שעל ראשה הנ"ל הוא ע"י בטול רצון שהוא בחי' עבודה שלמעלה

מהבחירה שע"פ שכל ודעת שבזה עושים המשכת הגולה שהוא בחי' הכתר ומקיף שלמעלה מהשכל.

הסיבה העיקרית להמשכת בחינת "גולה על ראשה" שהוזכרה לעיל היא ביטול הרצון. זוהי עבודת ה' שלמעלה מבחירה המבוססת על שכל ודעת; באמצעותה ממשיכים את הגולה, שהיא בחינת כתר והמקיף שלמעלה מן השכל.

"הגולה שעל ראשה" – הכתר, המקיף שלמעלה מן השכל – נמשכת בעיקר באמצעות ביטול הרצון. זוהי עבודת ה' שמעבר לבחירה הנעשית על פי שיקול שכלי, ולכן היא מגיעה למדרגה שאף היא למעלה מן השכל.

23 וביאור הענין כי הנה מבירורי רפ"ח נצוצים נעשה או"ח מלמטלמ"ע עד רום המעלות שגם בחכמה סתימאה האור חוזר למעלה יותר.

ביאור הענין: מבירור רפ"ח הניצוצין נעשה אור חוזר מלמטה למעלה, עד רום המעלות, כך שאף בחכמה סתימאה עולה האור החוזר למעלה יותר.

בירור רפ"ח הניצוצין יוצר "אור חוזר", כלומר אור העולה מלמטה למעלה. הוא עולה עד למעלה כל כך, עד שהוא מגיע גם לחכמה סתימאה, החכמה הנעלמת דעתיק אנפין.

וזהו בקיעת שערות הראש וע"י נמשך אח"כ מלמעלה תוספת אור ושפע רב ונמשך למטה ע"י שערות דדיקנא שהם המשכה מלמעלמ"ט.

וזהו בקיעת שערות הראש. בעקבות זאת נמשכים לאחר מכן מלמעלה תוספת אור ושפע רב, והם נמשכים למטה באמצעות שערות הדיקנא, שהן המשכה מלמעלה למטה.

האור העולה מתואר כבקיעת שערות הראש. בתגובה לכך נמשכים מלמעלה תוספת אור ושפע רב, היורדים באמצעות "שערות הדיקנא", צינורות ההשפעה מלמעלה למטה.

24 ולכן כל המצות מעשיות הם מבחי' נוגה כמו הצמר דציצית וקלף התפלין שע"י שמתבררים הנצוצין שבנוגה ע"י קיום המצוה נמשך תוספת אורות באצי' כנ"ל.

לכן כל המצוות המעשיות הן מבחינת נוגה, כגון הצמר של הציצית וקלף התפלין. כאשר הניצוצות שבנוגה מתבררים על ידי קיום המצווה, נמשכים אורות נוספים לאצילות, כפי שהוסבר לעיל.

המצוות המעשיות נעשות באמצעות דברים גשמיים מקליפת נוגה, כגון צמר הציצית וקלף התפלין. השימוש בהם למצווה מברר את הניצוצות שבהם וממשיך אור נוסף לאצילות.

אך הנה בחי' בטול הרצון יש בו מעלה יתירה ואתכפיא סט"א ביותר מצד בטול רצון הגוף בסתם שמבטל כל רצונותיו ויקבע בלבבו לילך אחרי ה'.

אולם לביטול הרצון יש מעלה יתירה: הסטרא אחרא נכפפת יותר, משום שהאדם מבטל את רצון הגוף באופן כללי, מוותר על כל רצונותיו וקובע בלבבו ללכת אחרי ה'.

ביטול הרצון מגיע רחוק יותר. האדם מניח בצד את רצון הגוף כולו, ולא רק רצון הקשור למעשה מסוים, ומחליט ללכת אחרי ה'. בכך הוא מכניע את הסטרא אחרא יותר מכפי שנעשה בקיום מצווה מסוימת.

קטע 9 • 251

”המשפילי לראות”: המשמעות השנייה

25 וכאלו אין לו שום רצון רק מה שירצה ה' זהו רצונו וזהו אתכפיי סט"א ממש ביתר שאת ויתר עז מבקיום מצוה אחת וכך ההמשכה עי"ז הוא בחי' וגלה על ראשה.

וכאילו אין לו רצון משלו כלל, אלא רק מה שה' רוצה הוא רצונו. זהו הכנעת הסטרא אחרא ממש, בכבוד ובעוצמה גדולים יותר מאשר בקיום מצווה אחת; ועל ידי כך נמשכת הבחינה של ”וגולה על ראשה”

בהשלמת המשפט הקודם, אדמו"ר הזקן מתאר ביטול מוחלט של הרצון: לאדם אין רצון משלו, מלבד מה שה' רוצה. הדבר מכניע את הסטרא אחרא בעוצמה רבה יותר מקיום מצווה אחת, וממשיך את ”וגולה על ראשה” — הכתר שלמעלה מאצילות.

שהוא בחי' רעוא דכל רעוין דהיינו מקור כל הרצונות. משא"כ תרי"ג מצות הם תרי"ג ארחין שבגלגלתא דז"א שהוא עד"מ למטה בחי' פרטי הרצונות.

שהיא הבחינה של ”רעוא דכל רעוין”, כלומר מקור כל הרצונות. לעומת זאת, תרי"ג המצוות הן תרי"ג ארחין שבגלגלתא דז"א, שהן, בדרך משל למטה, בחינת הרצונות הפרטיים.

הגולה היא ”רעוא דכל רעוין”, מקורו של כל רצון אלוהי פרטי. תרי"ג המצוות, תרי"ג הארחין שבראש ז"א, הן, בהשוואה, כמו רצונותיו הפרטיים של אדם, שכל אחד מהם הוא ביטוי מסוים של רצון.

אבל מקורן ושרשן הוא בחי' רעדכ"ר וזה נמשך דוקא ע"י בטול רצון שבוה מתקשר לבעל הרצון ממש ובחי' בטול רצון זה נק' ארץ שמשים עצמו כעפר ממש.

אך מקורן ושורשן הוא הבחינה של רעוא דכל רעוין, והמשכה זו נעשית דווקא על ידי ביטול הרצון, שכן על ידי כך האדם מתקשר לבעל הרצון עצמו. בחינה זו של ביטול הרצון נקראת ”ארץ”, מפני שהוא משים את עצמו ממש כעפר.

שורשן של כל המצוות הפרטיות הוא רעוא דכל רעוין, ומגיעים אליו רק באמצעות הנחת הרצון האישי הצדה; כך מתקשרים לבעל הרצון עצמו, ולא רק לאחד מרצונותיו. ביטול עצמי זה נקרא ”ארץ”, מפני שהאדם משים את עצמו כעפר שכולם דורכים עליו.

(ושמים היינו מקיף זהו בחי' אהבת ככל מאדך³⁹ בלי גבול ממש שעייז ממישיכים להיות מקור ההמשכה מהמאציל בנאצלים. היינו שעושים בחי' הגולה וכו'. וגם המוצקות שהם הכל למעלה מהשכל)

ו"שמים" הם המקיף — זו הבחינה של אהבה "בכל מאדך", בלי גבול ממש, שעל ידה ממישיכים [את האור] להיות מקור (ההמשכה מהמאציל אל הנאצלים, כלומר, יוצרים את בחינת הגולה וכו', וגם את המוצקות, שכולן למעלה מן השכל).

במאמר מוסגר מוגדרים "שמים" כאור המקיף, המושג באמצעות אהבה "בכל מאדך", אהבה שאין לה גבול ממש. כמו ביטול הרצון, גם היא למעלה מן השכל, והיא ממשיכה את הגולה ואת המוצקות — הערוצים מן המאציל אל העולמות.

וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ.⁴⁰ שעיי שמים וארץ שבבחי' זו נעשה ההשפלה מא"ס ממש להיות נמשך כתר לאצי'.

וזהו "המשפילי לראות בשמים ובארץ": באמצעות השמים והארץ שבבחינה זו מתרחשת ההשפלה מצד אין סוף עצמו, כדי שכתר יימשך לאצילות.

כך מתפרש בדרך השנייה הפסוק "המשפילי לראות בשמים ובארץ": באמצעות "שמים" אלה — אהבה בלי גבול — ו"ארץ" — ביטול הרצון — אין סוף עצמו משפיל את עצמו, כדי שכתר יימשך לאצילות. כאן השמים והארץ הם הגורמים להשפלה.

ואח"כ עיי תומיץ נעשה התלבשות האור מהכתר בתרי"ג ארחין דז"א. ורמ"ח איברין דמלכא כו'. וזהו פי' המשפילי בתוך שמים וארץ שהם זוי"נ דאצי'.

ואחר כך, באמצעות תורה ומצוות, מתלבש האור מכתר בתרי"ג ארחין דז"א, ורמ"ח איברין דמלכא וכו". וזהו פירוש "המשפילי" בתוך שמים וארץ, שהם זוי"נ דאצילות.

לאחר מכן, תורה ומצוות ממשיכות את האור מכתר אל תרי"ג ארחין דז"א ואל רמ"ח איברין דמלכא — רמ"ח מצוות עשה. הדבר תואם את הפירוש הראשון, שבו ה' משפיל את עצמו בתוך שמים וארץ, ז"א ונוקבא.

(וכמ"ש בכהאריי זי"ל⁴¹ שלהמשיך יחוד או"א הוא עיי מס"נ ויחוד זוי"נ הוא עיי תורה ומצוות. וב' המשכות אלו זהו ב' פירושים שנתבאר כאן בענין המשפילי לראות בשמים ובארץ. וכמ"ש במ"א שיש שמים וארץ עילאין. ויש שמים וארץ תתאין).

וכמו שכתוב בכתבי האריז"ל, שלהמשיך את יחוד אבא ואמא הוא על ידי מסירות נפש, ואילו יחוד זוי"נ הוא על ידי תורה ומצוות. שתי המשכות אלה הן שני הפירושים שנתבארו כאן בענין "המשפילי לראות בשמים ובארץ". וכמו שנתבאר במקום (אחר, יש שמים וארץ עילאין ויש שמים וארץ תתאין).

במאמר מוסגר מובאים דברי האריז"ל: היחוד העליון של אבא ואמא, חכמה ובינה, נעשה באמצעות מסירות נפש, ואילו יחוד ז"א ונוקבא נעשה באמצעות תורה ומצוות. אלה מקבילים לשני הפירושים בפסוק, המדברים על "שמים וארץ" עליונים ותחתונים.

וזהו ענין מה שארז"ל למה קדמה שמע⁴² ל"והיה אם שמוע שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות כי בפי שמע נאמר בכל מאדך והיא בחי' שמים לפי' הב'.

וזהו ענין דברי חז"ל: למה קדמה שמע ל"והיה אם שמוע"? כדי שיקבל עליו תחילה את עול מלכות שמים, ואחר כך יקבל עליו עול מצוות. שכן בפרשת שמע נאמר "בכל מאדך", והיא בחינת "שמים" לפי הפירוש השני

המשנה שואלת מדוע אומרים את שמע לפני "והיה אם שמוע": כדי שיקבל אדם תחילה את עול מלכות שמים ואחר כך את עול המצוות. "בכל מאדך" שבשמע היא האהבה בלי גבול הנקראת "שמים" בפירוש השני.

וגם מארז"ל בכל מדה שמודד לך⁴³ הוי מודה לו במאד מאד זהו בחי' ארץ בטול רצון.

וגם דברי חז"ל: "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד" — זו בחינת "ארץ", ביטול הרצון

חז"ל דורשים את "מאדך" כ"בכל מדה ומדה שהוא מודד לך, הוי מודה לו". קבלת כל מה שה' שולח בהודיה היא ביטול הרצון הנקרא "ארץ".

וכי' נקרא קבלת עומ"ש פי' מלכות דא"ס שנקי' מלכות שמים בחי' מקיף שעיי' נמשך וגלה על ראשה כו'

וכל זה נקרא קבלת עול מלכות שמים, כלומר, מלכות דאין סוף, הנקראת "מלכות שמים", בחינת המקיף, שעל ידה נמשכת "וגולה על ראשה" וכו'.

כל אלה יחד הם קבלת עול מלכות שמים, כאשר "מלכות שמים" פירושה מלכות דאין סוף, בחינת אור מקיף. על ידה נמשכת "הגולה על ראשה".

שנעשה עתיק לאצילות ואח"כ והיה אם שמוע⁴⁴ הוא המשכת האור בכלים ע"י המצות בתוך שמים וארץ כנ"ל:

ונעשית עתיק לאצילות. ואחר כך, "והיה אם שמוע" הוא המשכת האור בכלים באמצעות המצוות, בתוך שמים וארץ, כנזכר לעיל.

מלכות דאין סוף נעשית אפוא עתיק לאצילות. רק לאחר מכן, "והיה אם שמוע" — קיום המצוות — ממשיך את האור לתוך הכלים שבז"א ונוקבא.

”כי עמך מקור חיים”

26 וזהו כי עמך מקור חיים.⁴⁵ פ"י בחי' המלי' שבעולם האצ"י שנעשה עתיק לבי"ע נקי מקור חיים דבי"ע שהכתר הוא מקור ושרש כו'.

וזהו "כי עמך מקור חיים". כלומר, בחינת מלכות שבעולם האצילות, שנעשית עתיק לבריאה, יצירה ועשיה, נקראת מקור החיים של בריאה, יצירה ועשיה, שכן כתר הוא מקור ושרש וכו'.

המאמר חוזר לפסוק הפותח, "כי עמך מקור חיים". מלכות דאצילות, שנעשית עתיק — הכתר הפנימי — של העולמות התחתונים בריאה, יצירה ועשיה, היא "מקור החיים" שלהם, מפני שכתר הוא השרש של כל עולם.

והוא באמת רק בחי' עמך טפל ובטל לבחי' עצמות האצילות. ולכן לא נאמר כי אתה רק כי עמך

אך באמת אין זו אלא בחינת "עמך", טפלה ובטלה לבחינת עצמות האצילות. לכן לא נאמר "כי אתה", אלא רק "כי עמך".

אותו מקור הוא רק "עמך": הוא טפל ובטל לעומת עצמות האצילות, המדרגה התחתונה שלה. משום כך הפסוק אומר "עמך" ולא "אתה" מקור חיים.

וכן למעלה יותר מלי' דא"ק היא מקור חיים דאצ"י שהרי נעשה עתיק לאצ"י והיא בחי' עמך טפל ובטל למהות ועצמות א"ק וזהו המגביהי לשבת⁴⁶ כו'.

וכן למעלה יותר, מלכות דא"ק היא מקור החיים של אצילות, שהרי היא נעשית עתיק לאצילות; וגם היא בחינת "עמך", טפלה ובטלה למהותו ועצמותו של א"ק. וזהו "המגביהי לשבת וכו'".

למעלה יותר, מלכות דא"ק היא מקור החיים של אצילות, אך גם היא רק "עמך", בטלה לעומת עצמותו של א"ק. זהו "המגביהי לשבת" (תהלים קיג, ה): העצמות נותרת נישאה, ורק המדרגה התחתונה שלה נעשית מקור למדרגה שמתחתיה.

אך פ"י המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי שני פירושים הנ"ל. היינו שעייז ממשכים תוספת אור ממהות ועצמות האור שבא"ק שיומשך בבחי' הגולה שעל ראשה.

אך פירוש "המשפילי לראות בשמים ובארץ", לפי שני הפירושים שלעיל, הוא שעל ידי כך ממשכים תוספת אור ממהות ועצמות האור שבא"ק, שתימשך בבחינת "הגולה שעל ראשה".

"המשפילי לראות בשמים ובארץ", לפי שני הפירושים, פירושו שעבודת האדם ממשכה תוספת אור מעצמותו ממש של א"ק אל "הגולה" שעל ראשה". יותר מן המדרגה התחתונה הרגילה יורד ונמשך.

(ולכן הגולה עם שהיא כמו גולת הכותרת ומקיף הרי היא כמו בחי' מקבל כדפירש"י בזכריה שם כמו ספל שבו השמן⁴⁷ היינו שמעצמות האור דא"ק יומשך תוספת אור בגולה זו):

ולכן הגולה, אף שהיא כמו "גולת הכותרת" ומקיף, הרי היא גם כמו בחינת מקבל, כפי שפירש רש"י שם בזכריה — כקערה (שיש בה שמן. כלומר, מעצמות האור דא"ק נמשכת תוספת אור לתוך גולה זו

הדבר מסביר מדוע הגולה, אף שהיא כתר המקיף, היא גם מקבלת. רש"י מפרש שם בזכריה שהיא כקערה המחזיקה שמן, וכאן היא מקבלת את תוספת האור מעצמות האור דא"ק.

27 וזהו באורך נראה אור.^{48,49} פ"י באורך לנוכח היינו כמו בחי' אתה ולא בחי' עמך שימושך מעצמות

האור דא"ק להיות נראה האור באב"ע כנ"ל

וזהו "באורך נראה אור". "באורך" הוא פנייה ישירה, כלומר כבחינת "אתה" ולא כבחינת "עמך": שהאור יימשך מעצמות האור דא"ק, כדי שהאור יראה באצילות, בריאה, יצירה ועשיה, כנוכח לעיל

"באורך נראה אור" פונה אל ה' ישירות ("באורך"), ומצביע על בחינת "אתה" — העצמות — ולא רק על בחינת "עמך". הפסוק מתאר את המשכת תוספת האור מעצמות א"ק ואת גילויה בכל ארבעת העולמות: אצילות, בריאה, יצירה ועשיה

וגם נראה אנחנו שבבחי' זו נהיה חשובים כנ"ל בפ"י השקיפה כו'. וברך את עמך⁵⁰ כו'.

וגם "נראה אנחנו" — שבבחינה זו נהיה חשובים, כנוכח לעיל בפירוש "השקיפה כו'", וברך את עמך וכו'.

אפשר לפרש "נראה" גם במשמעות של "נראה": בבחינה זו ישראל נחשבים חשובים. הדבר מתקשר ל"השקיפה... וברך את עמך ישראל" (פסוק 18), וחזק את המאמר

בעבודה

מזוותיו של האדם ממשכות אור לאצילות ומכירות את ניצוצות הנוגה. אולם לפני קבלת עול המצוות באה קבלת עול מלכות שמים: לאהוב את ה' "בכל מאודך", בלי גבול, ולהניח לגמרי את הרצון האישי, לעשות את עצמו כעפר ולהודות לה' על כל מה שהוא שולח. כך מגיעים לרצון כל הרצונות וממשיכים אור מן העצמות עצמה

שאלות לשיחה

1. מה ההבדל בין התפילין כחפץ לבין פעולת הנחתן, וכיצד המאמר מיישם זאת ביחס ל"תפילין" של הקב"ה?
2. כיצד הרעיון שלכלים יש "שורש משלהם" משיב על השאלה המתעוררת מן הביטוי "הכול ממך"?
3. מדוע ביטול הרצון מכניע את הסטרא אחרא יותר מכל מצווה בפני עצמה?
4. כיצד שתי המשמעויות של "המשפילי לראות בשמים ובארץ" תואמות את הסדר של קריאת שמע ושל "והיה אם שמוע"?
5. מה משמעות העובדה שבפסוק נאמר "עמך" ולא "אתה" ב"כי עמך מקור חיים"?

הערות

פסקה 1

1 ביאור על הנ"ל

ההערה מפנה לנוסח מקביל של המאמר, שנרשם (הנחה) מפי אדמו"ר האמצעי ונדפס בספר המאמרים תקס"ג. זהו תיעוד מוקדם של אותה תורה.

הערת קה"ת

הנחת אדה"א בסה"מ תקס"ג ע' סד.

פסקה 2

2 "כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור". המאמר כולו מבאר פסוק זה, והוא מובא שוב בסופו.

תהילים ל"ו:10 Psalms 36:10

כִּי־עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה־אֹר:

For with Thee is the fountain of life; In Thy light do we see light.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3 תרי"ג מצות הן תרי"ג ארחין שבגולגלתא

האדרא רבא מתארת ארחין בגולגלתא של ה"ראש" האלוף; הערת קה"ת מפנה אליה, בצירוף פירוש האריז"ל, כמקור להקבלה בין תרי"ג המצוות לארחים אלה.

Zohar III, 129a זח"ג קט, א

הערת קה"ת

ראה זח"ג קט, א. ובביאור האריז"ל שם. מ"ה מס' א"א ספ"ד. לקרית ראה כא, ד.

4 דכל המצות נקי מצות הוי"ה

המאמר הקודם במקץ עוסק בהמשכה מאור המקיף וממלא כל עלמין, כרקע להבנת המצוות כערוצים של שם הוי

הערת קה"ת

ראה לעיל לד, א. ובסה"מ תקס"ג ע' סד מביא רא"י לזה "וכמ"ש מצוותי". במה שנתבאר כאן שבהקב"ה מניח תפילין יש ב' פירושים א' דהקב"ה הוא ז"א, והקב"ה מניח תפילין הוא המשכת המוחין לז"א ראה ד"ה את ה' האמרת — תש"ל סעי' ד.

5 הקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ומתפלל

בגמרא נאמר שהקדוש ברוך הוא מניח תפילין, ונשאל מה כתוב בהן. אדמו"ר הזקן משתמש בכך כדי לדבר על ה"מצוות" של הקב"ה עצמו.

ברכות ו' אא Berakhot 6a

ראש השנה י"ז ב"ר Rosh Hashanah 17b

הערת קה"ת

ברכות ו, א. ר"ה יז, ב. פסיקתא דר"כ פ"ה פרשת החודש. ראה גם לקמן סח, א. באוה"ת פ' ויצא תתנה, ב מביא שבזה יש שני פירושים הא' דפי' הקב"ה היינו ז"א קדוש בוא"ו, והתפילין הם מוחין מארי"א הנמשכים, והפי' הב' דתפילין הם ד' מוחין חוי"ב והדעת נחלק לחי"ג, והקב"ה היינו אוא"ס ב"ה שנמשך ומשפיל א"ע להיות מתלבש בהמוחין כמ"ש בתו"א פ' מקץ בביאור ע"פ כי עמך מקו"ח ע"ש, ראה גם באוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתקטו. כרך ד ע' אקמב ואילך. וראה באוה"ת במדבר כרך א ע' ח "דהיינו התלבשות גילוי אוא"ס עם מוחין ומדות, דהיינו תו"ס גילוי אוא"ס בע"ס

שלא בדרך ההשתלשלות", ע"ש. וראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' שלב. סה"מ תרכ"ז ע' קיא ואילך. פלח הרמון ויקרא ע' תו.

פסקה 4

6 אבא יונק ממזלא

למילים האלה Zohar III, 289b הערת קה"ת מפנה ל

Zohar III, 289b זח"ג רפט, ב

הערת קה"ת

ראה זח"ג רפט, ב ובכ"מ. ע"ח שער הכללים פ"ה.

7 להיות אוא"ס מתלבש בחכמה

ההערה מפנה לדיון מקביל בהתלבשות אור אין סוף בחכמה.

הערת קה"ת

ראה ספר המאמרים תש"ג ד"ה שיר המעלות ע' 23.

8 כי מי גוי גדול

"כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו..." הדבר מראה שתפילין של הקב"ה — התקשרות אור אין סוף עם חכמה — הן בשביל ישראל.

דברים ד':7 Deuteronomy 4:7

כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹקִים קְרֹבִים אֵלָיו כֹּה־אֶלְקֵינוּ בְּכָל־קְרָאנוֹ אֵלָיו:

For what great nation is there, that hath G-d so nigh unto them, as the L-RD our G-d is whensoever we call upon Him?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דברים ד, ו. ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' שלב ואילך. סה"מ תר"ל ע' רצו ואילך.

9 מה כתיב בהו כי מי גוי גדול

בגמרא נשאל מה כתוב בתפילין של הקב"ה, ומובאים שם שבחים לישראל, ובהם "כי מי גוי גדול".

ברכות ו' א:כ"א-כ"א Berakhot 6a:20-21

אָמַר לָקַח רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְרַב חִיָּיא בַּר אֲבִין: הֲנִי תְּפִילִין דְּמָרִי עֲלָמָא מַה כְּתִיב בְּהוּ? אָמַר לָקַח "וּמִי כְּעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ". וּמִי מִשְׁתַּבַּח קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁבְחֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל? אֵין, דְּכְתִיב: "אֵת ה' הָאֱמַרְתָּ הַיּוֹם". וּכְתִיב: "וְה' הָאֱמַרְךָ הַיּוֹם", אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם.

Rab Nahman b. Isaac asked Rab Hiyya b. Abin : What is written in the Tefillin of the L-rd of the Universe ? He answered, "And who is like Thy people Israel, a nation one in the earth?" (I Chron. xvii 21). Does, then, the Holy One, blessed be He, glory in the praises of Israel ? Yes, for it is written, "Thou hast avouched the L-rd this day" (Deut. xxvi. 17) and "The L-rd hath avouched thee this day " (ibid. v. 18). The Holy One, blessed be He, ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

10 שיעור השפעת החכמה הוא בשביל נשיי

זהו הקטע שאליו מבטיח הטקסט להפנות בהמשך ("כפי שיוסבר להלן"): הוא חוזר על כך שתפילין פירושן התקשרות מלמעלה למטה, ומסביר שחכמה נמשכת דרך המלאכים רק באמצעותם כשליחים; תכליתה האמיתית היא להמשיך חכמה בנשמות ישראל.

הערת קה"ת

ראה גם לקמן סט, א.

11 עולם חסד יבנה

"עולם חסד יבנה". הצדקה של הקב"ה היא המשכת חסד שבאמצעותה נבנים העולמות.

Psalms 89:3:ט"ז:תהילים

כִּי־אֶמְרֵתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה שָׁמַיִם תִּכּוֹן אֲמוֹנָתְךָ בְּהֶם:

For I have said: 'For ever is mercy built; In the very heavens Thou dost establish Thy faithfulness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים פט, ג.

8 פסקה

12 ממך הכל כתיב

דוד אומר: "כי ממך הכול". כאן הפסוק מלמד שאין למעלה דבר שיש לו מציאות נפרדת מהי.

I Chronicles 29:14:ד"ט:דברי הימים א

וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־נִצְעַר בְּחַיָּה לְהַתְנַדֵּב כְּזֹאת כִּי־מִמֶּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ:

But who am I, and what is my people, that we should be able to offer so willingly after this sort? for all things come of Thee, and of Thine own have we given Thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דה"א כט, יד.

9 פסקה

13 והוא היודע והוא הדיעה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

רמב"ם הלי יסודי התורה ב, י.

14 והוא היודע והוא הדיעה

הרמב"ם כותב שהי הוא היודע, היודע והדעה, והכול אחד. כאן הדבר מלמד שלחכמה אין מציאות נפרדת מהי.

משנה תורה, Mishneh Torah, Foundations of the Torah 2:10:הלכות יסודי התורה ב:י

... שאלמלי היה חי בחיים יודע בידע חוץ ממנו היו שם אלהות הרבה הוא ונתנו ודעתו, ואין הדבר כן אלא אחד מכל צד ומכל פנה ובכל דרך יחוד. נמצאת אתה אומר הוא היודע והוא היודע והוא הדעה עצמה הכל אחד. ודבר זה אין כח בפיה לאמרו ולא באזן לשמעו ולא בלב האדם להכירו על כרי. ולפיכך אומר חי פרעה וחי נפשו ואין אומר חי הי אלא חי הי. שאין הבורא ונתנו שנים כמו חיי הגופים החיים או כחיי המלאכים. לפיכך ...

The Holy One, blessed is He! recognizes His Own Truth and knows it as it really is; and He does not know with an intelligence which is apart from Himself, as we know, for, we and our intelligence are not one, but the Creator, may He be blessed! and His Intelligence and His Life are One from every lateral, angle and manner of Unity. Since but for this, He would live a life and understand with an intelligence apart from Himself, then there would be many gods, He, His life ...

Torat Emet 363 (Public Domain) • Mishnah Torah, Yod ha-hazakah, trans. by Simon Glazer, 1927 (Public Domain)

15 במאמר דפתח אליהו

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ת"ז בהקדמה.

16 וכד את תסתלק מנייהו אשתארו כגופא

ב"פתח אליהו" אומר אליהו להי שכאשר הוא מסתלק מהספירות הן נשארות כגוף בלי נשמה. אדמו"ר הזקן מביא זאת כדוגמה ל"חפץ" המצווה למעלה.

Tikkunei Zohar 17a:תקוני זוהר י"ז

13 פסקה

17 והקב"ה יושב ועוסק בתורה

התלמוד מתאר כיצד הקב"ה מחלק את יומו, ובחלק ממנו יושב ועוסק בתורה. כאן מדובר בהמשכת אותיות התורה משמו הגדול.

עבודה זרה ג' ב:7:Avodah Zarah 3b:7

איני? והא אמר רב יהודה אמר רב: שתים עשרה שעות הוי היום, שלש הראשונות — הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בתורה, שניות — יושב ודן את כל העולם כולו, כיון שרואה שנתחייב עולם בלייה — עומד מכסא הדיון ויושב על כסא רחמים,

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

ע"ז ג, ב. ראה לעיל ב, ב.

18 והקב"ה מתפלל יה"ר

התלמוד אומר שהקב"ה מתפלל: "יהי רצון מלפניי שיכבשו רחמי את כעסי". כאן הדבר מתפרש כהמשכת מדות אריך אנפין לז"א.

ברכות ז' א:1:Berakhot 7a:1

אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: מניין שהקדוש ברוך הוא מתפלל? שנאמר: "והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי", "תפלתם" לא נאמר, אלא "תפלתי", מכאן שהקדוש ברוך הוא מתפלל.

R. Johanan said in the name of R. Jose : Whence is it that the Holy One, blessed be He, prays?] As it is said, "Even them will I bring to My holy mountain, and make them joyful in My house of prayer [lit. the house of My prayer]" (ibid. Ivi. 7). It is not said "their prayer" but "My prayer" ; hence we infer that the Holy One, blessed be He, prays.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

הערת קה"ת

ברכות ז, א.

ורב חסד 19

"רב חסד" היא אחת משלוש עשרה מדות הרחמים, שעל פי הקבלה שייכות לאריך אנפין.

שמות ל"ד:6 Exodus 34:6

וַיַּעֲבֹר ה' עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא ה' ה' אֶל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב-חֶסֶד וְאֱמֶת:

And the L-RD passed by before him, and proclaimed: 'The L-RD, the L-RD, G-d, merciful and gracious, long-suffering, and abundant in goodness and truth;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

דחקה"ה ר"ל ז"א דאצי" והתפילין הן מוחין מאו"א 20

לפי ההערה, אור התורה מצטט לצורך פירוש זה את תיאור התפילין שבזוהר, שבו ארבעה מוחין מגיעים לז"א מהמוח הסתום של עתיק.

הערת קה"ת

באזה"ת פ' תבוא ע' תתרפז מציינ בענין זה לזח"ג רסב, א בכוונת תפילין "ומשירותא ומשיכותא דמוחא עילאה סתימאה דעתיקא דאתמשך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחין בההוא ז"א", ע"ש. בלקו"ת שה"ש א, ב, ד, א. יט, ד. מציינ לכאן. ראה סידור ז, ג.

והתפילין הן מוחין מאו"א הנמשכים לו 21

ההערה מצטטת את הזוהר הזה בענין הכוונה בתפילין: מן ההמשכה של המוח העליון הסתום של עתיק מצויים ארבעה מוחין בז"א.

ספר זוהר, ואתחנן ז:ל"ה-ח':מ"ה 7:35-8:45 Zohar, Vaetchanan

וב' פירושים הנ"ל 22

דיון מאוחר יותר בשני הפירושים של "הקדוש ברוך הוא" ובתפילין שלו, כפי שמצוטט בהערה.

הערת קה"ת

ראה תורת שמואל תרכ"ז ע' קא. ובד"ה אז ישיר תרס"ח ע' צו. בד"ה פדה בשלום תשל"ח סעי' ד (נדפס בסה"מ מלוקט ב ע' 1) הערה 42 מציינ לכאן "המשך יו"ט של ר"ה תרס"ו (ע' ת"ט). תש"ג פ"ה (ע' 14). ד"ה יו"ט של ר"ה ה'תשמ"ג ס"א ור"ה אדון עולם תשמ"ג ס"ג ואילך (סה"מ מלוקט ח"א ע' תכא. תל ואילך). ובסה"מ תרס"ו שם שזהו הפירוש למאמרז"ל [שמו"ר פ"ל, ט].

מצותי של המאציל 23

המדרש אומר שהקב"ה עושה את מה שהוא אומר לישראל לעשות. הערת קה"ת מצטטת אותו, דרך ספר המאמרים תרס"ו, כמקור לכך שיש לקב"ה עצמו מצוות.

שמות רבה ל:ט' Shemot Rabbah 30:9

... הוי, מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי. אלא למי? ליעקב, שבחרו מכל העובדי כוכבים, ולא נתן להם, אלא מקצת. נתן לאדם ו' מצות, הוסיף לנח אחת, לאברהם ח', ליעקב ט', אבל לישראל נתן להם הכל. אמר רבי סימון בשם ר' חנינא: משל למלך, שהיה לפניו שלחן ערוך ומיני תבשילין. נכנס עבדו נתן לו חתיכה, שני נתן לו ביצה, שלישי נתן לו ירק, וכן לכל או"א. נכנס בנו נתן לו כל השולחן לפניו. אמר לו: לאלו נתתי מנה מנה, אבל את הכל נתתי ברשותך. כך ...

Another matter, "these are the ordinances" (Exodus 21:1), that is what is written: "He declares His words to Jacob" (Psalms 147:19); these are the commandments, "His statutes and ordinances to Israel" (Psalms 147:19); these are the or-

dinances. Because the attributes of the Holy One blessed be He are unlike the attributes of flesh and blood. The attribute of flesh and blood is that he instructs others to perform, but he does not perform anything. The Holy One blessed be He is not so. What He performs, He says to Israel ...

Daat Shemot Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

דרך הוי"ה 24

"לשמור את דרך הוי" לעשות צדקה ומשפט". המצוות הן ה"דרך" שבה אור אין סוף נמשך לאצילות.

בראשית י"ח:19 Genesis 18:19

כי ידעתי לַמַּעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת-בְּנֵי וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ הַיְּעוֹשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לַמַּעַן הָבִיא ה' עַל-אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר-דָּבַר עָלָיו:

For I have known him, to the end that he may command his children and his household after him, that they may keep the way of the L-RD, to do righteousness and justice; to the end that the L-RD may bring upon Abraham that which He hath spoken of him.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

וארחות הוי"ה 25

"כל ארחות הוי" חסד ואמת". בדומה ל"דרך", גם "ארחות" מתאר את המצוות כערוצים של האור האלוכי.

תהילים כ"ה:10 Psalms 25:10

כָּל-אַרְחוֹת ה' חֶסֶד וְאֱמֶת לְנֶצְרִי כְרִיתוֹ וְעֵדוּתוֹ:

All the paths of the L-RD are mercy and truth Unto such as keep His covenant and His testimonies.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 14

לברר הנרי"ג שלהם 26

הקטע שם מלמד שכל המשכה של אין סוף, הן ביחודא תתאה הן ביחודא עילאה, באה באמצעות ירידת הנשמה לגוף לצורך עלייה — הבירור שהבינוני משיג באמצעות המצוות.

הערת קה"ת

ראה לקו"ת בלק סט, ב.

פסקה 15

דתפילין שלנו 27

נוסח אחר: במקום "התפילין שלנו" (דתפילין שלנו), ההגהה גורס "כמו התפילין" (כתפילין), כלומר, בתפילין של משה ואהרן היו ארבע הפרשיות כמו בתפילין שלנו.

הערת קה"ת

בהגהת הרה"ח ר' אשר: כתפילין.

פסקה 16

המשפילי לראות בשמים ובארץ 28

"המשפילי לראות בשמים ובארץ". אדמו"ר חזקן מפרש שהקב"ה משפיל את עצמו ונכנס ל"שמים וארץ", המכנים שבאצילות.

תהילים קי"ג:6 Psalms 113:6

הַמְשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

That looketh down low Upon heaven and upon the earth?
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 רם על כל

"הוי' רם על כל גוים". ההתעלות של הקב"ה היא נקודת המוצא להשפלתו ולהתלבשותו.

Psalms 113:4 תהילים קי"ג:ד

רם על־כָּל־גּוֹיִם ה' על הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:

The L-RD is high above all nations, His glory is above the heavens.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

30 כד אנת תסתלק מינייהו

פתח אליהו: כאשר הקב"ה מסתלק מהספירות, הן נשארות כגוף ללא נשמה. כאן הדבר מתאר את מצב ה"שינה" למעלה.

Tikkunei Zohar 17a תקוני זוהר י"ז

פסקה 18

31 השקיפה ממעון קדשך מן השמים

"השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל". אדמו"ר הזקן מפרש את ההשקפה ככניסת אור אין סוף לספירות, המביאה ברכה לישראל.

Deuteronomy 26:15 דברים כ"ו:ט"ו

הַשְׁקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבֵרַךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשָׁ:

Look forth from Thy holy habitation, from heaven, and bless Thy people Israel, and the land which Thou hast given us, as Thou didst swear unto our fathers, a land flowing with milk and honey.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 באורך נראה אור

"באורך נראה אור", מתוך הפסוק הפותח את המאמר. כאן הכוונה היא שבאמצעות אורו של הקב"ה ישראל "נראים" כחשובים.

Psalms 36:10 תהילים ל"ו:י

כִּי־עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה־אוֹר:

For with Thee is the fountain of life; In Thy light do we see light.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים לו, י.

פסקה 19

33 וגלה על ראשה

זכריה רואה מגורת זהב, גולה על ראשה, שבעה נרות ושבעה מוצקות. אדמו"ר הזקן קורא כל אחד ממרכיבי המגורה כמדרגה בסדר ירידת האור.

Zechariah 4:2 זכריה ד':ב

וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וְאָמַר רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגִלְגָּה עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה מוֹצָקוֹת לְנֹרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ:

And he said unto me: 'What seest thou?' And I said: 'I have seen, and behold a candlestick all of gold, with a bowl upon

the top of it, and its seven lamps thereon; there are seven pipes, yea, seven, to the lamps, which are upon the top thereof;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

זכרי' ד, ב.

34 מלי דאצי נעשה עתיק לבריא

בתניא, פרק 20, מוסבר שה' אחדות מוחלטת ושאינ הבריא גורמת בו שינוי. בהמשך מתואר הדיבור האלוקי (מלכות) כמקור העולמות; זהו הרקע לכך שמלכות של מדרגה אחת נעשית מקור למדרגה הבאה.

תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים כ"0 Tanya, Likkutei Amarim

הערת קה"ת

ראה ע"ה שער כללות דרושי אביי"ע פ"ג. תניא פ"כ. לקו"ת שלח לט, ד. מסעי צב, ב.

35 גולת הכותרת

"גולות הכותרות" שבראש עמודי מקדש שלמה מראות שגולה היא עטרה מעוגלת המונחת למעלה.

I Kings 7:41 מלכים א' ז':מ"א

עֲמֻדִים שְׁנַיִם וְגִלְתָּ הַכֹּתֶרֶת אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים שְׁתֵּי וְהַשְּׂכָבוֹת שְׁתֵּי לְכֹסוֹת אֶת־שְׁתֵּי גִלּוֹת הַכֹּתֶרֶת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעֲמֻדִים:

the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars; and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

מלכים-א ז, מא.

פסקה 20

36 ושני זיתי עליה אי מימין הגלה

"ושניים זיתים עליה, אחד מימין הגולה ואחד על שמאלה". כאן מדובר בחכמה ובינה דעתיק אנפין.

Zechariah 4:3 זכריה ד':ג

וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיְמִין הַגִּלָּה וְאֶחָד עַל־שְׂמָאלָהּ:

and two olive-trees by it, one upon the right side of the bowl, and the other upon the left side thereof.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

37 נוצר ונקה

"נוצר חסד לאלפים... ונקה". בקבלה, מידות אלה הן שניים משלושה עשר ה"מזלות" שבדיקנא דעתיק אנפין.

Exodus 34:7 שמות ל"ד:ז

נִצֵּר חֶסֶד לְאַלְפִים נֶשָׂא עֶזְרוֹ וְנִפְשָׁה וְנִקְטָה וְנִקְהָ לֹא יִנָּקֶה פֶּקֶד עֶזְרוֹ אֲבוֹת עַל־בְּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רַבְעִים:

keeping mercy unto the thousandth generation, forgiving iniquity and transgression and sin; and that will by no means clear the guilty; visiting the iniquity of the fathers upon the children, and upon the children's children, unto the third and unto the fourth generation.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 21

38 כד אתכפיא סט"א

הוזהר מלמד שכאשר הסטרא אחרא נכפפת, כבודו של הקב"ה עולה בכל העולמות. כאן הדבר נמשל לכתישת הזית, שממנה מופק שמנו

Zohar II, 128b זח"ב קכה, ב

הערת קה"ת

זח"ב קכה, ב. ראה בהנסמן לקמן פט, ד.

פסוקה 25

39 בכל מאדך

"ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך". "בכל מאדך" מתפרש כאהבה בלי גבול, ה"שמים" שבפירוש השני

Deuteronomy 6:5 דברים ו:ה

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

40 המשפילי לראות בשמים ובארץ

כאן יש לפרש בדרך השנייה: "שמים וארץ" בעבודת האדם גורמים להשפלתו של ה'

Psalms 113:6 תהילים קי"ג:ו

המשפילי לראות בשמים ובארץ:

That looketh down low Upon heaven and upon the earth?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

41 וכמ"ש בכהאריי ז"ל

לפי ההערה, אותו מאמר מביא את המקור בעץ חיים ללימוד שיחוד אבא ואמא נעשה באמצעות מסירות נפש, ומציין מקבילות בלשוני תורה ובדרך מצותיך.

הערת קה"ת

בדי"ה חביב אדם תש"ג ע' קסח נסמן לע"ה. וכה"ג גם בלקו"ת אמור לג, ג ובכ"מ. ובדרך מצותיך מצות קדוש השם נסמן לפע"ח שער נפ"א פ"ד ה, ו. וראה ג"כ ע"ח שט"ל דרוש י' יא. לקו"ת נשא כב, א. אמור לב, ד ובכ"מ (כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר המאמרים תש"ג שם).

42 למה קדמה שמע לוחי

המשנה מסבירה ששמע קודמת כדי שיקבל אדם עול מלכות שמים לפני עול המצוות. כאן סדר זה תואם את המשכת כתר לפני כניסת האור לכלים

Berakhot 13a:21 ברכות י"ג א:כ

אמר רבי יהושע בן קרחה: למה קדמה פ'רשת "שמע" ל"והיה אם שמוע" — כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה, ואחר כך מקבל עליו עול מצוות. "והיה אם שמוע" ל"ויאמר" — ש"והיה אם שמוע" נוהג בין פיוס ובין בלילה, "ויאמר" אינו נוהג אלא פיוס בלבד.

R. Joshua b. Karhah said: Why does the section "Hear, O Israel" precede "And it shall come to pass if ye shall hearken"? So that a man shall first receive upon himself the yoke of the kingdom of heaven, and afterwards receive upon himself the yoke of the commandments. And why does "And it shall come to pass if ye shall hearken" precede "And the L-rd spake"? Because the former applies both during the day and night, but the latter during the day only.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

הערת קה"ת

ברכות יג, א.

43 בכל מדה שמוודך לך

המשנה דורשת את "בכל מאדך" כנתינת תודה לה' על כל מדה שהוא נותן. אדמו"ר חזקן מכה קבלה זו "ארץ" — ביטול הרצון

Berakhot 54a:6 ברכות נ"ד א:ו

חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, שנאמר: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וגו'". "בכל לבבך" — בשני יצריה, בנצר טוב ובנצר הרע. "ובכל נפשך" — אפילו הוא נוטל את נפשך. "ובכל מאדך" — בכל ממונה. דבר אחר: "בכל מאדך" — בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי' מודה לו.

A man is in duty bound to utter a benediction for the bad even as he utters one for the good ; as it is said, "And thou shalt love the L-rd thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might" (Deut. vi. 5) — "with all thy heart," i.e. with thy two impulses, with the good and the evil impulse ; "with all thy soul," i.e. even if He take thy soul; "with all thy might," i.e. with all thy wealth. Another ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

הערת קה"ת

ברכות נד, א.

44 והיה אם שמוע

הפסקה השנייה של שמע, העוסקת בקיום המצוות. כאן היא המשכת האור אל הכלים של ז"א ונובא

Deuteronomy 11:13 דברים י"א:יג

והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם:

And it shall come to pass, if ye shall hearken diligently unto My commandments which I command you this day, to love the L-RD your G-d, and to serve Him with all your heart and with all your soul,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 26

45 כי עמך מקור חיים

"כי עמך מקור חיים". אדמו"ר חזקן מדגיש "עמך" ולא "אתה": המקור הוא רק מדרגה משנית ביחס לעצמות

Psalms 36:10 תהילים ל"ו:י

כ"עמך מקור חיים באורך נראה אור:

For with Thee is the fountain of life; In Thy light do we see light.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

46 המגביהי לשבת

"המגביהי לשבת". העצמות נותרת נישאה, אף שהמדרגה התחתונה שלה נעשית מקור לעולם הבא

Psalms 113:5 תהילים קי"ג:ה

מי כה' אלקינו המגביהי לשבת:

Who is like unto the L-RD our G-d, That is enthroned on high,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

47 כדפירש"י בזכריה שם כמו ספל שבו השמן

רש"י מפרש את הגולה כקערה המחזיקה שמן. אדמו"ר הזקן נעזר בכך להראות שגם הגולה, הכתר, מקבלת תוספת אור מלמעלה.

Rashi on Zechariah 4:2: רש"י על זכריה ד':ב'

וגולה על ראשה. כמו (יהושע טז) גולות עלית לשון מעיין כמין ספל גדול עגול: ושבעה נרותיה. כמין בויכין שנותנין השמן והפתילה לתוכה: שבעה ושבעה מוצקות. לכל נר ונר באין שבעה צנורות קטנים שהשמן זב מן הגולה דרך אותן מוצקות לכל נר ונר:

with its oil - bowl on top of it as in (Josh. 15:19): "The upper springs". This is an expression for a spring, [hence] a sort of large round bowl. and its seven lamps A type of vessel into which oil and wicks are inserted. seven tubes each Seven small tubes come to every lamp, for the oil flows from the bowl through those tubes into each lamp.

On Your Way (Public Domain) • The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY)

27 פסקה

48 וזהו באורך נראה אור

המראה מקום של קה"ת למיילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה"ת

בלקרי"ת יוה"כ עא, ב מציין לכאן.

49 באורך נראה אור

"באורך נראה אור". הפנייה הישירה "באורך" רומזת לעצמות עצמה, שאורה מתגלה בכל העולמות.

Psalms 36:10: תהילים ל"ו:

כִּי־עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה־אֹר:

For with Thee is the fountain of life; In Thy light do we see light.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

50 השקיפה כו'. וברך את עמך

"השקיפה ממעון קדשך... וברך את עמך ישראל" — הפסוק שזכר בפסקה 18. ושחותם את המאמר

דברים כ"ו:ט"ו-ט"ז Deuteronomy 26:15

הַשְׁקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבֵרַךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ אָרֶץ זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

Look forth from Thy holy habitation, from heaven, and bless Thy people Israel, and the land which Thou hast given us, as Thou didst swear unto our fathers, a land flowing with milk and honey.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

על המהדורה

Hebrew text of Torah Ohr and Likkutei Torah and their marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes): © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

likuteitorah.com. תורגם מהמהדורה האנגלית של CC BY-NC 4.0: ביאורים והערות המקורות. תרגום: CC BY 4.0.

דרך Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Torat Emet 363 (Public Domain); Mishnah Torah, Yod ha-hazakah, trans. by Simon Glazer, 1927 (Public Domain); Daat Shemot Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); On Your Way (Public Domain); The Judaica Press complete Tanach with Rashi, translated by A. J. Rosenberg (CC-BY).

כשלשון המאמר לצדו, (openai/gpt-6-luna-pro:batch), בעזרת בינה מלאכותית likuteitorah.com התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

· 5725 Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי. likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

© likuteitorah.com. או לספריית ליובאוויטש Sefaria מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-

likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/6/ מתוך

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק